

INSTYTUT WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

dr Andrzej Pogłódek

Niebankowe Instytucje Finansowe w Rumunii

Warszawa 2018

Spis treści

I.	Uwagi wprowadzające	1
II.	Ramy prawne działalności I.F.N.	3
1.	Organizacja i funkcjonowanie	3
2.	Obszar działalności.....	5
3.	Ograniczenia.....	7
4.	Rejestr ogólny.....	9
5.	Rejestr Specjalny	11
6.	Rejestr Ewidencyjny	13
7.	Kontrola nad działalnością I.N.F.	15
8.	Sankcje za nieprzestrzeganie ustawy o I.F.N.	17
III.	Uwagi końcowe.....	20

I. Uwagi wprowadzające

W Rumunii ramy prawne funkcjonowania parabanków wyznacza ustawa nr. 93/2009 z dnia 8 kwietnia 2009 r. o niebankowych instytucjach finansowych¹ (dalej: ustawa; u.i.f.n.). Celem ustawy jest – zgodnie z art. 1 – zapewnienie oraz utrzymanie stabilności tych niebankowych instytucji finansowych. Ustawę stosuje się także do świadczących tego typu usługi w Rumunii oddziałów instytucji finansowych mających swoją siedzibę zagranicą². Ustawodawca pod pojęciem “instituii financiare nebancale”³ (dalej: I.F.N.) rozumie podmioty wykonujące w sposób zawodowy działalność kredytową na warunkach określonych w tej ustawie⁴. W ustawie uregulowano takie zagadnienia, jak: organizacja i funkcjonowanie I.F.N., obszar działalności, ograniczenia, tajemnica zawodowa i relacje z klientami, kryteria wpisu do Rejestru Ogólnego, Rejestru Specjalnego i Rejestru Specjalnego, kontrola i nadzór sprawowany przez Bank Narodowy Rumunii (dalej: BNR), fuzje i podział I.F.N. zarejestrowanych w Rejestrze Ogólnym oraz sankcje za nieprzestrzeganie postanowień tej ustawy. Drugim aktem prawnym jest rozporządzenie BNR z dnia 13 października 2009 nr. 20/2009 o niebankowych instytucjach finansowych⁵ (dalej: Rozporządzenie BNR). Rozporządzenie to obejmuje takie zagadnienia, jak: a) rejestracja I.N.F.; b) przedstawianie przez I.N.F. informacji o zmianach; c) wymogi ostrożnościowe mające zastosowanie do I.N.F. umieszczonych w Rejestrze Specjalnym. Oprócz tego rozporządzenia dla określenia reżimu działalności I.F.N. znaczenie ma kilka innych aktów wykonawczych umieszczonych na stronie BNR⁶.

Zabrania się zawodowego prowadzenia działalności kredytowej przez inne podmioty niż przewidziane powyżej, tj. inne niż instytucje finansowe, instytucje kredytowe i I.N.F. Zabrania się też posiadania przez powyżej wymienione podmioty portfeli kredytowych, z wyjątkiem przypadku, w którym kredyty są klasyfikowane jako straty

---

¹ Legea nr. 93/2009 z 8 kwietnia 2009 r. privind institutiile financiare nebancale, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?ida=87756 [dostęp: 10.06.2018 r.].

² Art. 1 u.i.f.n.

³ “niebankowe instytucje finansowe”

⁴ Art. 5 pkt c) u.i.f.n.

⁵ Regulamentului Băncii Naționale a României din 13.10.2009 nr. 20/2009 privind institutiile financiare nebancale, <http://www.bnr.ro/apage.aspx?pid=404&actId=322929> [dostęp: 10.06.2018 r.]

⁶ <http://www.bnr.ro/Instituii-financiare-nebancale-2065.aspx> [dostęp: 10.06.2018 r.].

zgodnie z zasadami klasyfikowania kredytów lub przypadku, kiedy nabycie portfela kredytowego jest związane z sekurytyzacją emitowanych zabezpieczonych instrumentów finansowych⁷.

BNR jest jedynym organem uprawnionym do decydowania czy działalność podmiotu ma charakter zawodowej działalności kredytowej i podlega pod przepisy ustawy. Określając, czy działalność kredytowa ma charakter zawodowy, BNR bierze pod uwagę takie właściwości, jak prowadzenie jej jako samodzielnej działalności gospodarczej, której celem jest uzyskiwanie stałego dochodu; istnienie odrębnych wyspecjalizowanych w obszarze udzielania kredytów komórek wewnętrznych, które kierują i analizują ten rodzaj działalności na podstawie przyjętych zasad wewnętrznych oraz uwzględnianie prowadzenia działalności kredytowej przy przygotowywaniu planów działalności podmiotu jako takiego. BNR został upoważniony do przetwarzania niezbędnych danych i informacji, w tym danych osobowych⁸.

I.F.N. mogą tworzyć zrzeszenia zawodowe, których zadaniem jest: a) reprezentacja ich wspólnych interesów, w tym wobec władz publicznych; b) analizowanie spraw będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; c) promowanie współpracy oraz informowanie członków zrzeszenia i opinii publicznej. Wymienione zrzeszenia zawodowe mogą współpracować z BNR zarówno odrębnie, jak też w ramach zrzeszenia zawodowego; I.F.N. mogą też organizować własne organy zajmujące się egzekucją, działalność których musi być ściśle związana z posiadanymi przez nie tytułami egzekucyjnymi (tj. jedynie w związku z kredytami udzielonymi przez nie). Szczegóły dotyczące funkcjonowania organów egzekucyjnych I.F.N. są ustalane przez Ministra Sprawiedliwości i Wolności Obywatelskich⁹.

---

⁷ Art. 2 u.i.f.n.

⁸ Odbywa się to zgodnie z ustawodawstwem o ochronie danych osobowych (zob.: ustawa nr 677/2001) – art. 4 u.i.f.n.

⁹ Art. 72 u.i.f.n.

II. Ramy prawne działalności I.F.N.

1. Organizacja i funkcjonowanie

I.F.N. mogą prowadzić działalność jako spółki akcyjne. Wyjątek ustawodawca czyni wobec osób prawnych, o których mowa w rozdziale II sekcji 6 u.i.f.n., które nie muszą działać w formie spółki akcyjnej. Z tych względów organizacja i funkcjonowanie I.F.N. podlegają oprócz przedmiotowej ustawy, także ustawie nr. 31/1990 O spółkach handlowych¹⁰ (dalej: ustawa nr 31/1990) oraz rozporządzeniu rządu nr. 26/2000 w sprawie stowarzyszeń i fundacji¹¹ (dalej: rozporządzenie nr 26/2000) i/lub innych przepisów szczególnych¹². Ustawodawca przewidział, że I.F.N. wpisane do Rejestru Ogólnego mogą przeprowadzić fuzję lub podział zgodnie z obowiązującym prawem między: a) dwiema lub więcej I.F.N.; b) I.F.N. i instytucją kredytową; c) I.F.N. a spółkami, których przedmiotem działalności jest prowadzenie działalności pomocniczej i pokrewnej w rozumieniu art. 14 ust. 3. u.i.f.n. Informacja o fuzji lub podziale jest przekazywana BNR zgodnie z przepisami wydanymi przez niego w celu wykonania tej ustawy¹³.

Nazwa podmiotu prowadzącego działalność kredytową na podstawie u.i.f.n. musi obejmować zwrot „institutie financiara nebanancara” lub skrót I.F.N. W przypadku I.F.N., które podlegają rejestracji w Ewidencji, umieszczenie w nazwie terminu „institutie financiara nebanancara” lub skrótu I.F.N. jest opcjonalne. Zabronione jest używanie pod karą grzywny określenia lub skrótu wymienionego powyżej oraz ich pochodnych lub tłumaczeń przez inne podmioty. I.F.N. nie mogą używać nazwy, papieru firmowego, innego określenia słownego lub wyrażenia, które może

---

¹⁰ Legii nr. 31/1990 privind societatile comerciale, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm?act_text?id=59637 [dostęp: 10.06.2018 r.].

¹¹ Ordonantei Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociatii si fundatii, http://www.dreptonline.ro/legislatie/lege_modificare_ordonanta_asociatii_fundatii_305_2008.php [dostęp: 10.06.2018 r.].

¹² Art. 6 u.i.f.n.

¹³ Art. 47 w zw. z art. 48 u.i.f.n.

wprowadzić w błąd konsumentów (opinię publiczną) co do ich statusu, prowadzonej działalności lub wykonywanych działań¹⁴.

Wszystkie operacje kredytowe i gwarancje udzielane przez I.F.N. muszą być dokonywane zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w związku z tym w umowach muszą być wyraźnie przedstawione wszystkie warunki tych transakcji. Dokumenty te są przechowywane przez I.F.N. i udostępniane na żądanie upoważnionego pracownika BNR. Umowy muszą być sporządzone w taki sposób, by umożliwić klientowi zrozumienie wszystkich warunków umowy, w szczególności dotyczących świadczeń, do których będzie zobowiązany. I.F.N. nie mogą żądać odsetek, kar, prowizji ani ponoszenia innych kosztów lub opłat, jeżeli takie płatności nie zostały określone w umowie¹⁵. Umowy kredytowe zawarte przez I.F.N., a także osobiste lub faktyczne gwarancje kredytowe stanowią tytuły egzekucyjne. Gwarancje udzielone na rzecz I.F.N., w celu zabezpieczenia kredytu, które były zgodne z warunkami wymagalności przewidzianymi przez ustawę, dają I.F.N. pierwszeństwo wobec osób trzecich, w tym Skarby Państwa, których gwarancje też spełniają warunek wymagalności¹⁶.

I.F.N. są zobowiązane do zachowania w tajemnicy posiadanych przez siebie informacji dotyczących osoby, jej majątku, działalności, relacji osobistych i biznesowych klientów¹⁷, umów z klientami lub usług świadczonych na ich rzecz¹⁸. Obowiązek ten ciąży też na osobach, które w jakikolwiek sposób uczestniczą w administracji, zarządzaniu lub działalności I.F.N. Spoczywa na nich obowiązek zachowania w tajemnicy wszelkich wymienionych powyżej danych lub informacji, o których dowiedziały się podczas lub w związku z wykonywaniem swoich obowiązków, zakazane jest też wykorzystywanie ich przez nich do uzyskiwania korzyści osobistych lub innych bezpośrednio lub pośrednio¹⁹. Jednakże obowiązek

---

¹⁴ Art. 7 w zw. z art. 62 u.i.f.n.

¹⁵ Art. 51 u.i.f.n.

¹⁶ Art. 52 u.i.f.n.

¹⁷ W rozumieniu ustawy klientem I.F.N. jest każda osoba, z którą I.F.N., w obszarze swojej działalności określonej w art. 14, prowadziło czynności w sprawie zawarcia transakcji, nawet jeśli nie została ona jeszcze sfinalizowana, a także osoba, która korzysta lub korzystała z usług I.F.N. (art. 9 u.i.f.n.).

¹⁸ Art.9 ust. 1 u.i.f.n.

¹⁹ Art. 10 u.i.f.n.

zachowania tajemnicy zawodowej nie uprawnia do odmowy przekazania informacji organowi, któremu powierzono obowiązki nadzorcze w ramach I.F.N. lub w przypadku grupy I.F.N., organowi do którego należy wykonywanie takich uprawnień na poziomie grupy²⁰. I.F.N. mogą przetwarzać dane osobowe zgodnie z przepisami ustawy nr. 677/2001²¹.

I.F.N. są też zobowiązane do przekazania tych informacji na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego prokuratorowi lub sądowi²². Informacje wymienione w art. 9 ust. 1 mogą być przekazywane, w zakresie w jakim jest to niezbędne dla celu, w związku z którym o nie wystąpiono: a) klientom, ich spadkobiercom lub ich prawnym lub umownym reprezentantom lub za ich zgodą; b) w tych przypadkach, w których I.F.N. uzna istnienie interesu prawnego; c) centrom ryzyka bankowego utworzonym zgodnie z prawem; d) audytorowi finansowemu I.F.N.; e) podmiotom, przynależącym do grupy, w skład której wchodzi I.F.N., w celu organizacji wspólnego skonsolidowanego nadzoru dla zapobiegania i zwalczania prania brudnych pieniędzy oraz finansowania terroryzmu; f) na pisemny wniosek innych organów lub instytucji lub z urzędu, jeżeli zgodnie z obowiązującym prawem w celu wykonywania swoich obowiązków mogą one występować i/lub otrzymywać takie informacje oraz informacje, które mogą zostać przekazane w tym celu zostały wyraźnie określone²³.

2. Obszar działalności

I.F.N. mogą prowadzić następują operacje finansowe:

- a) udzielanie kredytów, w tym między innymi: kredytów konsumpcyjnych; kredytów hipotecznych, kredytów na nieruchomości, mikrokredytów, finansowanie transakcji handlowych, faktoring operacji dyskontowania i forfaiting;

---

²⁰ Art. 11 u.i.f.n.

²¹ Art. 8 u.i.f.n.

²² Art. 12 u.i.f.n.

²³ Art. 13 u.i.f.n.

- b) leasing finansowy;
- c) wydanie gwarancji, przejęcie zobowiązań gwarancyjnych, przejęcie zobowiązań finansowych;
- d) udzielanie kredytów wraz z otrzymaniem aktywów w zastawie, w przypadku lombardów;
- e) udzielanie kredytów członkom stowarzyszeń nienastawionych na zysk, organizowanych na podstawie dobrowolnej zgody pracowników/emerytów, w celu udzielania pożyczek finansowych swoim członkom przez te podmioty, zorganizowanym w formę prawną domów pomocy wzajemnej (*caselor de ajutor reciproc*);
- f) inne formy finansowania kredytowego.

W ramach działalności kredytowej I.F.N. mogą świadczyć usługi wydawania i administracji kart kredytowych dla klientów, innych niż objęte rozporządzeniem nr 197/2010²⁴ oraz mogą prowadzić działania związane z wykonywaniem z ich pomocą transakcji zgodnie z przepisami w tym obszarze. Mogą też wykonywać powiązane i pomocnicze działania związane z świadczeniem usług finansowych lub działalnością podmiotu. O ile planowane działania są ograniczone do działalności kredytowej prowadzonej przez I.F.N., mogą one wykonywać operacje na zlecenie oraz świadczyć usługi doradcze. I.F.N. mogą być instytucjami zarządzającymi środkami publicznymi przyznawanymi jako fundusze mikrokredytowe przez agencje rządowe, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawnymi.

Podmioty tego typu umieszczone w Rejestrze Ogólnym (*Registrul general*) mogą również na warunkach określonych w przepisach odrębnych wykonywać operacje dewizowe. I.F.N. umieszczone w Rejestrze Ogólnym mogą przeprowadzać w przypadku podmiotów przynależących do tej samej grupy operacje niefinansowe na zlecenie lub z upoważnienia związane z działalnością niezbędną dla utrzymania funkcjonowania grupy. I.F.N. umieszczone w Rejestrze Ogólnym mogą świadczyć usługi płatnicze oraz mogą udzielać kredytów związanych z operacjami płatniczymi

---

²⁴ Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2009, <https://lege5.ro/Gratuit/gezdnzrgi/ordonanta-de-urgenta-nr-113-2009-privind-serviciile-de-plata> [dostęp: 10.06.2018 r.].

zgodnie z rozporządzeniem Rządu nr 113/2009, zatwierdzonym ustawą nr. 197/2010. Tego typu działalność nie jest objęta przepisami niniejszej ustawy²⁵.

I.F.N. umieszczone w Rejestrze Ewidencyjnym (*Registrul de evidenta*) mogą wykonywać inne operacje na zasadach przewidzianych w przepisach odrębnych regulujących ich działalność, a także podejmować działania pomocnicze związane z ich realizacją.

3. Ograniczenia

Ustawodawca zabronił I.F.N.: a) podejmowania jako podstawowej działalności nie wymienionej w art. 14 ust. 1. u.i.f.n.; b) prowadzenia jako działalności drugorzędnej, jakiegokolwiek innej działalności, niż wymieniona w art. 14 u.i.f.n. Oprócz tego I.F.N. nie mogą: a) przyjmować depozytów lub innych środków podlegających zwrotowi od klientów; b) emitować obligacji, z wyjątkiem oferty publicznej skierowanej do inwestorów kwalifikowanych, w rozumieniu prawa rynku kapitałowego; c) prowadzić operacji związanych z ruchomościami i nieruchomościami, z wyjątkiem tych związanych z działalnością kredytową lub koniecznych dla właściwego funkcjonowania podmiotu; d) udzielać kredytów, z zastrzeżeniem sprzedaży lub nabycia akcji I.F.N.; e) udzielać kredytów, z zastrzeżeniem nabycia przez klienta usług niezwiązanych z daną operacją kredytową²⁶.

Nie mogą być założycielem, akcjonariuszem, zarządzającym, członkiem zarządu, członkiem rady nadzorczej, audytorem finansowym I.F.N.: a) osoby, o których mowa w art. 23 i art. 27 ustawy nr 535/2004 o zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu²⁷; b) osoby, które znajdują się w jednej z sytuacji przewidzianych w art. 6 ust. 2 ustawy nr 31/1990; c) osoby, które zostały pozbawione zdolności do czynności prawnych lub zostały skazane za przestępstwa przeciwko mieniu z powodu nadużycia zaufania, korupcji, niegospodarności, oszustwa, uchylania się od płacenia podatków, przestępstwa przewidziane w ustawie nr. 656/2002 o zapobieganiu i karaniu prania

---

²⁵ Art. 14 u.i.f.n.

²⁶ Art. 15 u.i.f.n.

²⁷ Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?ida=53862 [dostęp: 10.06.2018 r.].

brudnych pieniędzy oraz wprowadzeniu środków służących zapobieganiu i zwalczaniu finansowania aktów terroryzmu²⁸, a także przestępstwa przewidziane w niniejszej ustawie"²⁹. Zarządzający I.F.N. muszą mieć dobrą reputację i doświadczenie, aby wykonywać powierzone im zadania zgodnie z kryteriami ustalonymi przez BNR³⁰. Zgodnie z art. 14 Rozporządzenia BNR przy ocenie reputacji menadżerów uwzględnia się: a) skazanie za przestępstwo korupcji, pranie brudnych pieniędzy, terroryzm, przestępstwa przeciwko mieniu, przekroczenie uprawnień, danie lub wręczenie łapówki, fałszowanie i podrabianie dokumentów, bezpodstawne wzbogacenie, uchylanie się od płacenia podatków, nadużywanie pozycji, nadużywanie władzy, fałszywe zeznania, przestępstwa przewidziane w przepisach odrębnych dotyczących działalności finansowo-bankowej, prawa spółek handlowych, niewypłacalności lub ochrony konsumentów lub inne istotne fakty; b) poszukiwanie przez organy ścigania lub skazanie za którekolwiek z przestępstw, o których mowa w lit. a); c) obecnie prowadzone śledztwo lub uprzednio prowadzone śledztwa i/lub środki zastosowane w związku z nimi wobec zarządzającego lub nałożone na niego kary administracyjne za nieprzestrzeganie przepisów regulujących działalność bankową, finansową, ubezpieczeniową lub innych przepisów dotyczących usług finansowych; d) bieżące postępowania lub dawne postępowania i/lub sankcje zastosowane przez jakikolwiek organ regulacyjny lub zawodowy w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów. Przy czym okoliczności wymienione w lit. a) – d) są w każdym przypadku oceniane indywidualnie. W przypadkach wymienionych w art. 16 Rozporządzenia BNR może uznać, że potrzeba oceny dobrej reputacji jest zbędna. W zakresie wymogu doświadczenia, wnioskodawca musi wykazać, że osoba, która ma wchodzić w skład kadry zarządzającej posiada odpowiednią wiedzę teoretyczną i praktyczną w przedmiocie działalności I.F.N. oraz doświadczenie zawodowe jako zarządzający.

---

²⁸ Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, <https://lege5.ro/Gratuit/gmzdsojrha/legea-nr-656-2002-pentru-prevenirea-si-sanctionarea-spalariei-banilor-precum-si-pentru-instituirea-unor-masuri-de-prevenire-si-combatere-a-finantarii-actelor-de-terorism> [dostęp: 10.06.2018 r.].

²⁹ Art. 16 u.i.f.n.

³⁰ Art. 20 u.i.f.n.

4. Rejestr ogólny

Rejestr Ogólny – jest rejestrem publicznym prowadzonym przez BNR, w którym umieszczane się I.F.N., które spełniają wymogi określone w rozdziale II sekcji 1³¹. I.F.N., które podlegają rejestracji w Rejestrze Ogólnym, przekazują BNR informacje o swoim powstaniu w terminie 30 dni od dnia ich rejestracji w Rejestrze Handlowym (*registruul comertului*). I.F.N. mogą rozpocząć świadczenie usług finansowych dopiero po zarejestrowaniu w Rejestrze Ogólnym. BNR wydaje I.F.N. dokument poświadczający rejestrację w Rejestrze Ogólnym w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletu dokumentów. Procedura i warunki notyfikacji są określone w przepisach wydanych przez BNR. I.F.N. są zobowiązane do przekazywania informacji o zmianach danych i informacji zawartych w ich pierwotnym zgłoszeniu zgodnie z przepisami wydanymi przez BNR. Nieprzestrzeganie obowiązujących wymogów prawnych powoduje odrzucenie wniosku o rejestrację podmiotu w Rejestrze Ogólnym i w sposób dorozumiany nieudzielenie zgody na świadczenie usług finansowych³². Wykreślenie z Rejestru Ogólnego może nastąpić: a) na wniosek I.F.N.; b) na skutek zastosowania sankcji przewidzianej w art. 59 ust. 2 lit. e); c) jeżeli I.F.N. zostały ukarane prawomocnym i stałym zakazem prowadzenia działalności kredytowej; d) jeżeli I.F.N. przestały istnieć w wyniku połączenia, podziału lub z innych przyczyn przewidzianych przez praw. BNR umieszcza informację o wykreśleniu z Rejestru Ogólnego w Monitorze Urzędowym Rumunii (*Monitorul Oficial al Romaniei*), Część I, oraz w dwóch gazetach codziennych o zasięgu ogólnokrajowym³³.

W przypadku I.F.N. podlegających rejestracji w Rejestrze Ogólnym przewidziano, że kapitał zakładowy I.F.N. nie może być mniejszy niż równoważność 200 000 EUR, a w przypadku I.F.N. udzielających kredytów hipotecznych 3 000 000 EUR. Przy czym BNR może ustanowić wyższe wymogi wobec minimalnego kapitału zakładowego niż wymienione, różnicując go zgodnie z typem aktywności I.F.N. Kapitał zakładowy I.F.N. musi być opłacony w całości w momencie subskrypcji, także w przypadku jego zwiększania. Kapitał zakładowy jest tworzony lub powiększany przez wkłady pieniężne, nie można tworzyć kapitału I.F.N. przez wkłady w naturze.

---

³¹ Art. 5 pkt. e) u.i.f.n.

³² Art. 25 – 27 u.i.f.n.

³³ Art. 28 u.i.f.n.

Odnosnie akcji emitowanych przez I.F.N. mogą to być jedynie akcje imienne³⁴. I.F.N. są zobowiązane do przekazania BNR informacji dotyczących znaczących akcjonariuszy³⁵ i struktury grup, do których należą, zgodnie z przepisami wydanymi w celu zastosowania tej ustawy³⁶. I.F.N. przedstawiają BNR informacje o strukturze swojego portfela kredytowego oraz wszelkie informacje wymagane przez bank narodowy do celów statystycznych i analiz zgodnie z jego przepisami wewnętrznymi³⁷.

I.F.N. mają obowiązek opracowania wewnętrznych zasad prowadzenia działalności kredytowej, zgodnych z zasadami praktyk rozsądnych i zdrowych. W tych zasadach I.F.N. mają obowiązek ustanowić wymogi dotyczące co najmniej zdolności kredytowej beneficjenta, kryteriów i warunków udzielania kredytów³⁸. Obowiązane są też do przyjęcia i stosowania przepisów odrębnych dotyczących oceny ryzyka kredytowego, wydanych przez BNR. Utworzone rezerwy podlegają odliczeniu przy obliczaniu podatku dochodowego zgodnie z przepisami ustawy nr. 571/2003 – Kodeks Podatkowy³⁹. Oprócz tego I.F.N. zobowiązane są do przestrzegania przepisów wykonawczych wydanych w celu realizacji ustawy przez BNR⁴⁰. I.F.N. prowadzą księgowość zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości nr 82/1991 oraz przepisami wykonawczymi wydanymi przez BNR w porozumieniu z Ministrem Finansów Publicznych. Sprawozdania roczne I.F.N. podlegają audytowi zgodnie z postanowieniami art. 55 u.i.f.n.⁴¹.

---

³⁴ Art. 18 u.i.f.n.

³⁵ Zgodnie z słowniczkiem zawartym w ustawie za znaczącego akcjonariusza jest uznawana osoba fizyczna, osoba prawna lub grupa osób fizycznych lub prawnych działających łącznie, posiadająca bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10 procent kapitału zakładowego podmiotu lub prawo głosu lub akcje uprzywilejowane, co pozwala na znaczący wpływ na politykę zarządczą i strategię biznesową podmiotu.

³⁶ Art. 19 u.i.f.n.

³⁷ Art. 24 u.i.f.n.

³⁸ Art. 21 u.i.f.n.

³⁹ Art. 23 u.i.f.n.

⁴⁰ Art. 17 u.i.f.n.

⁴¹ Art. 22 u.i.f.n.

5. Rejestr Specjalny

Rejestr Specjalny – jest rejestrem publicznym prowadzonym przez BNR, w którym umieszcza się te I.F.N., które spełniają kryteria wymienione w art. 300⁴². Podobnie jak przy poprzednim rejestrze, zarówno tryb rejestracji, jak też wykreślenia z Rejestru Specjalnego jest szczegółowo określony w przepisach wydanych przez BNR. Organ ten został zobowiązany do wydania I.F.N. w ciągu 5 dni roboczych od zakończenia postępowania dokumentu informującego o rejestracji lub wykreśleniu danego podmiotu⁴³. W terminie 5 dni roboczych od daty otrzymania kompletu dokumentacji wydaje się I.F.N. zaświadczenie potwierdzające wpis do Rejestru Specjalnego⁴⁴. Zgodnie z art. 29 Rozporządzenia BRN, I.F.N. są wykreślane z Rejestru Specjalnego, pozostając jednocześnie w Rejestrze Ogólnym, przy spełnieniu następujących warunków: a) w okresie obejmującym trzy kolejne raporty kwartalne nie spełniają już co najmniej jednego z kryteriów wpisu do Rejestru Specjalnego wymienionych w art. 26 ust.1 lit. a) lub b) rozporządzenia; b) za okres obejmujący trzy kolejne raporty kwartalne nie spełniają już kryterium określonego w art. 26 ust. 1 lit. c) rozporządzenia; c) za okres obejmujący trzy kolejne raporty kwartalne nie spełniają już kryterium określonego w art. 26 ust. 1 lit. d) rozporządzenia. I.F.N. umieszczone w Rejestrze Specjalnym są równocześnie umieszczane w Rejestrze Ogólnym⁴⁵.

W przypadku I.F.N. zarejestrowanych w Rejestrze Specjalnym muszą one poza wymogami przewidzianymi wobec podmiotów podlegających wpisowi do Rejestru Ogólnego spełniać również przedstawione poniżej wymogi oraz wymogi wynikające z aktów wykonawczych wydanych przez BNR w celu wykonania postanowień ustawy w tym zakresie⁴⁶. BNR ustala w rozporządzeniu kryteria umieszczania I.F.N. w Rejestrze Specjalnym. Zgodnie z ustawą kryteria te mogą obejmować, ale nie są ograniczone jedynie do nich: a) obrót; b) wolumen kredytów; c) stopień zadłużenia;

---

⁴² Art. 5 pkt. f) u.i.f.n.

⁴³ Art. 33 u.i.f.n.

⁴⁴ Art. 32 u.i.f.n.

⁴⁵ Art. 34 u.i.f.n.

⁴⁶ Art. 29 u.i.f.n.

d) aktywa ogółem; e) kapitał własny⁴⁷. W art. 26 Rozporządzenia BRN przewidziano, że kryteriami wpisu do Rejestru Specjalnego są od dnia 1 października 2017 r., gdy dodano lit. c) i d): a) suma kapitału własnego i środków pożyczonych na podstawie umów o kredyt/finansowanie ujęta w bilansie wynosi minimum 50 000 000 lei; b) ogólna suma udzielonych kredytów/zobowiązań finansowych ujęta w bilansie wynosi minimum 25 000 000 lei; c) ogólny wolumen wartości kredytów konsumpcyjnych udzielonych w ostatnich trzech kwartałach przekracza 75 000 000 lei; d) średnioroczne miesięczne rzeczywiste oprocentowanie dla kredytów konsumpcyjnych udzielonych w miesiącu referencyjnym, ważone według wartości kredytu w dniu przyznania ustalone zgodnie ze wzorem z załącznika nr 3 przekracza którykolwiek z limitów przedstawionych w poniższej tabeli:

Tabela 1. Próg DAE, powyżej którego obowiązują wyższe wymogi kapitałowe ze względu na umieszczenie w Rejestrze Specjalnym

Termin zapadalności	Stopa DAE w przypadku kredytów w leiach	Stopa DAE w przypadku kredytów walutowych
Do 15 dni	200 procent	133 procent
16 – 90 dni	100 procent	67 procent
Powyżej 90 dni	10 x referencyjna stopa procentowa kredytu udzielane przez BNR (obecnie 35 procent)	6,7 x referencyjna stopa procentowa kredytu udzielanego przez BNR (obecnie 24,45 procent)

Na każde pożyczone 100 lei i przy rocznej rzeczywistej stopie procentowej (DAE) powyżej progów podanych w tabeli, I.F.N. musi zapewnić kapitał w wysokości 67 lei. BNR sięgnął tu do doświadczeń państw, które w celu ochrony konsumentów ustaliły maksymalne koszty ponoszone przez osoby korzystające z usług I.F.N. (np. 200 procent Słowacja, 453 procent Słowenia czy 0,8% dziennie Wielka Brytania). Przyjęte rozwiązanie ma bowiem zniechęcać I.F.N. do udzielania kredytów na procent powodujący włącznie do Rejestru Specjalnego i konieczność wypełnienia związanych z tym wymogów. Porównawczo trzeba zauważyć, że w Polsce w przypadku kredytów krótkoterminowych (do miesiąca) udzielanych przez parabanki koszty mogą przekraczać 1000 procent.

⁴⁷ Art. 30 u.i.f.n.

W ustawie przewidziano, że jakość (rum. *calitatea*) znaczących akcjonariuszy lub struktura grupy, do której należą, musi zapewniać stabilność i rozwój I.F.N. oraz umożliwić BNR sprawowanie skutecznego nadzoru. Kadra menadżerska⁴⁸, zarządzająca i członkowie rady nadzorczej muszą mieć dobrą reputację i doświadczenie odpowiednie do charakteru, zakresu oraz skomplikowania obszaru działalności I.F.N. oraz powierzonych im obowiązków. Kierownictwo I.F.N. musi być sprawowane przez co najmniej dwie osoby w przypadku wyboru jednolitego systemu administrowania przewidzianego w ustawie nr. 31/1990. Żadna z osób tworzących kadrę zarządzającą I.F.N. nie może posiadać uprawnień zarządczych, w rozumieniu art. 5 lit. b) u.i.f.n., w ramach innej I.F.N. lub innej spółki prawa handlowego, z wyjątkiem instytucji kredytowych lub instytucji finansowych należących do tej samej grupy co „jego” I.F.N.⁴⁹

I.F.N. muszą przestrzegać w ramach prowadzonej przez siebie działalności przepisów wydanych przez BNR, które dotyczą, ale nie ograniczają się do następujących zagadnień: a) fundusze własne; b) ryzyko niewypłacalności dłużników w ogólności; c) wpływ osób mających szczególne relacje z I.F.N.; d) organizacja, kontrola wewnętrzna, audyt wewnętrzny i zarządzanie ryzykiem⁵⁰. W związku z tym na I.F.N. nałożony został obowiązek opracowania przepisów wewnętrznych w zakresie wymienionym w lit. a) – d), które po zatwierdzeniu przez organy statutowe I.F.N. są przekazywane BNR, wraz z innymi przepisami wewnętrznymi regulującymi działalność.

6. Rejestr Ewidencyjny

Rejestr Ewidencyjny (*Registrul de evidenta*) – jest rejestrem publicznym prowadzonym przez BNR, w którym umieszczone są I.F.N. prowadzące działalność kredytową wymienioną w art. 14 ust. 1 lit. a) - c) i lit. f) u.i.f.n. wyłącznie ze środków publicznych lub środków udostępnionych na podstawie umów międzyrządowych, a także I.F.N. prowadzące działalność w formie lombardów (*caselor de amanet*) lub

---

⁴⁸ Zarządzającymi są osoby, które zgodnie ze statutem i/lub decyzją organów statutowych są upoważnione do kierowania i koordynowania bieżącej działalności I.F.N. (Art. 5 lit. b) u.i.f.n.).

⁴⁹ Art. 31 ust. 1-4 u.i.f.n.

⁵⁰ Art. 31 ust. 5 u.i.f.n.

kas samopomocy (*caselor de ajutor reciproc*)⁵¹. Oprócz wymogów omówionych poniżej stosuje się do nich odpowiednio postanowienia art. 1 – 15 dotyczących wszystkich I.F.N.⁵². BNR może ustanowić w drodze rozporządzenia system przekazywania przez te podmioty danych i informacji o działalności kredytowej⁵³.

O ustanowieniu I.F.N. powiadamia się BNR w terminie 30 dni od dnia zarejestrowania w Rejestrze Handlowym lub w Rejestrze Stowarzyszeń i Fundacji, prowadzonych przez sąd, w którego okręgu znajduje się ich główna siedziba. Procedura i warunki dokonywania zgłoszenia są określane w przepisach wykonawczych wydanych przez BNR. I.F.N. są zobowiązane do przekazywania informacji o zmianach danych i informacji zawartych w ich pierwotnym zgłoszeniu zgodnie z przepisami wydanymi przez BNR⁵⁴. W przypadku złożenia wymaganych przez prawo dokumentów BNR przekazuje podmiotom podlegającym wpisowi do Rejestru Ewidencji dokument poświadczający rejestrację w nim, w ciągu 30 dni od daty dostarczenia do BNR kompletnej i odpowiednio sporządzonej dokumentacji. Podmiotami podlegającymi wpisowi do Rejestru Ewidencyjnego są lombardy⁵⁵, kasy samopomocy⁵⁶ oraz podmioty prowadzące działalność pożyczkową wyłącznie ze środków publicznych lub środków udostępnionych na podstawie umów międzyrządowych⁵⁷. Jeżeli ich zgłoszenie jest zgodne z wymogami prawnymi BNR

---

⁵¹ Art. 5 pkt. g) u.i.f.n.

⁵² Art. 35 u.i.f.n.

⁵³ Art. 40 u.i.f.n.

⁵⁴ Art. 36 u.i.f.n.

⁵⁵ Lombardy mogą prowadzić działalność kredytową z poszanowaniem następujących warunków: a) wpisu do Rejestru Ewidencyjnego; b) organizacji i funkcjonowania zgodnie z przepisami ustawy nr. 31/1990; c) ograniczenia swojej aktywności wyłącznie do działalności wymienionej w art. 14 ust. 1 lit. d) (Art. 37 u.i.f.n.)

⁵⁶ Kasy samopomocy mogą prowadzić działalność kredytową z poszanowaniem następujących warunków: a) wpisu do Rejestru Ewidencyjnego; b) utrzymywanie modelu organizacji, funkcjonowania i zrzeszania, zgodnie z przepisami odrębnymi regulującymi ich działalność; c) ograniczenie swojej aktywności wyłącznie do działalności wymienionej w art. 14 ust. 1 lit. e) u.i.f.n.; d) ograniczenie źródeł finansowania wyłącznie do przewidzianych w przepisach odrębnych (art. 38 u.i.f.n.).

⁵⁷ Podmioty prowadzące działalność pożyczkową wyłącznie ze środków publicznych lub środków udostępnionych na podstawie umów międzyrządowych prowadzą swoją działalność zgodnie z następującymi warunkami: a) wpisu do Rejestru Ewidencyjnego; b) organizacji i funkcjonowania – zależnie od przypadku – zgodnie z ustawą nr 31/1990; rozporządzeniem nr. 26/2000 wraz ze zmianami i uzupełnieniami przewidzianymi ustawą Legea nr. 246/2005 z późn. zm. lub zgodnie z przepisami odrębnymi; c) ograniczenia działalności kredytowej do wymienionej w art. 14 ust. 1 lit. a) - c) i lit. f) u.i.f.n.; d) ograniczanie źródeł finansowania do funduszy publicznych lub funduszy udostępnionych im w ramach umów międzyrządowych (art. 39 u.i.f.n.).

wydaje tym podmiotom zaświadczenie potwierdzające wpis do Rejestru Ewidencyjnego w terminie 30 dni od dnia przekazania BNR kompletnej i prawidłowo wypełnionej dokumentacji⁵⁸.

Wykreślenie z Rejestru Ewidencyjnego może nastąpić: a) na wniosek I.F.N.; b) jeżeli I.F.N. zostały ukarane prawomocnym i stałym zakazem prowadzenia działalności kredytowej; c) jeżeli I.F.N. przestały istnieć w wyniku połączenia, podziału lub z innych przyczyn przewidzianych przez prawo⁵⁹.

7. Kontrola nad działalnością I.N.F.

BNR prowadzi monitoring I.N.F. umieszczonych w Rejestrze Ogólnym, głównie na podstawie informacji przekazywanych przez te podmioty w składanych sprawozdaniach. Jednakże BNR może, gdy uzna to za konieczne, przeprowadzić kontrolę w siedzibie I.F.N. oraz w jego oddziałach terenowych⁶⁰. W przypadku I.F.N. wpisanych do Rejestru Specjalnego BNR prowadzi nadzór ostrożnościowy, zarówno na podstawie informacji przekazywanych przez te podmioty, jak też poprzez kontrole w siedzibie I.F.N. oraz w jego oddziałach terenowych⁶¹. I.F.N. wpisane do Rejestru Specjalnego są osobami prawnymi, które składają deklaracje w Centrum Ryzyka Bankowego BNR, zgodnie z przepisami wydanymi przez BNR. Nie stanowi naruszenia tajemnicy zawodowej przekazywanie do Centrum Ryzyka Bankowego informacji znajdujących się w bazie danych I.F.N.⁶²

Oba typy I.F.N. są obowiązane umożliwić upoważnionym pracownikom BNR zbadanie swoich ewidencji, rachunków i operacji, przekazując w tym celu wszystkie dokumenty i informacje dotyczące administrowania, kontroli wewnętrznej i operacji I.F.N., o które wystąpią kontrolerzy. I.F.N. są zobowiązane do przekazania BNR wszystkich wymaganych przez niego informacji w celu prowadzenia

---

⁵⁸ Art. 41 u.i.f.n.

⁵⁹ Art. 42 u.i.f.n.

⁶⁰ Art. 43 u.i.f.n.

⁶¹ Art. 44 u.i.f.n.

⁶² Art. 46 u.i.f.n.

monitoringu/nadzoru⁶³. Są też zobowiązane do sporządzania i przechowywania w swojej siedzibie głównej lub w oddziałach terenowych, dokumentacji i ewidencji przewidzianych przez obowiązujące prawo, w tym: a) aktu fundacyjnego (*actul constitutiv*), a także wszystkich zmian do niego; b) protokołów z posiedzeń i obrad komitetów przewidzianych w niniejszej ustawie lub przepisach wykonawczych wydanych przez BNR lub organy utworzone na podstawie statutu; c) przepisów wewnętrznych dotyczących prowadzonej działalności, a także wszystkich zmian tychże; d) innych dokumentów wymaganych przez ustawę lub przepisy wykonawcze wydane przez BNR⁶⁴. Oprócz tego I.F.N. mają obowiązek sporządzania oraz przechowywania w swojej siedzibie głównej lub oddziałach terenowych kopii dokumentacji kredytowej oraz innych dokumentów, w których zawarte są informacje dotyczące ich relacji biznesowych z klientami oraz innymi osobami, jeżeli tak zastrzeże BNR w przepisach wykonawczych; kopie są udostępniane upoważnionemu pracownikowi BNR, na jego żądanie. Pod warunkiem zapewnienia wykonania wymienionego obowiązku I.F.N. może przechowywać wymienione dokumenty także w innych odpowiednich miejscach⁶⁵. Nieuzasadnione przeszkadzanie w przeprowadzaniu, zgodnie z ustawą, czynności kontrolnych i nadzorczych przez BNR stanowi przestępstwo i podlega karze grzywny lub pozbawienia wolności od miesiąca do roku⁶⁶.

I.F.N. są zobowiązane do sporządzania rocznego sprawozdania finansowego, które przedstawiać ma prawdziwy obraz sytuacji finansowej, wyników finansowych, przepływów środków pieniężnych i innych informacji związanych z prowadzoną działalnością⁶⁷. I.F.N. przedstawiają wymienione roczne sprawozdanie finansowe BNR; są też obowiązane do przekazywania mu innych danych i informacji zgodnie z przepisami szczególnymi wydanymi przez BNR⁶⁸. Roczne sprawozdania finansowe I.F.N. wpisane do Rejestru Ogólnego podlega audytowi przeprowadzanemu przez audytorów finansowanych zgodnie z obowiązującym prawem. W przypadku I.F.N.

---

⁶³ Art. 45 u.i.f.n.

⁶⁴ Art. 49 u.i.f.n.

⁶⁵ Art. 50 u.i.f.n.

⁶⁶ Art. 63 u.i.f.n.

⁶⁷ Art. 53 u.i.f.n.

⁶⁸ Art. 54 u.i.f.n.

umieszczonych w Rejestrze Specjalnym audyt jest przeprowadzany wyłącznie przez audytorów finansowych akredytowanych przez BNR, który to bierze pod uwagę ich doświadczenie oraz udowodnione zdolności w zakresie przeprowadzania audytu finansowego⁶⁹. W obu przypadkach na wniosek BNR, audytor ma obowiązek przedstawić wszystkie szczegóły, objaśnienia (rum. *clarificari*) i wyjaśnienia (rum. *explicatii*) związane z przeprowadzonym audytem finansowym⁷⁰. W przypadku obu rejestrów audytor finansowy, który kontroluje roczne sprawozdanie finansowe I.F.N., ma obowiązek powiadomienia BNR niezwłocznie po tym, jak w związku z wykonywaniem swoich obowiązków, poweźmie wiedzę o jakimkolwiek akcie lub fakcie związanym z działalnością I.F.N., który to akt lub fakt stanowi poważne naruszenie ustawy i/lub przepisów wykonawczych regulujących działalność I.F.N. W przypadku I.F.N. wpisanych do Rejestru Specjalnego audytor ma dodatkowo też obowiązek stwierdzenia, czy strategia I.F.N. nie zagraża ich funkcjonowaniu. Negatywna ocena w tym względzie może prowadzić do wyrażenia przez audytora opinii negatywnej o rocznym sprawozdaniu finansowym I.F.N. lub przedstawienia opinii pozytywnej z zastrzeżeniami. Wykonywanie w dobrej wierze przez audytora finansowego obowiązku informacyjnego wobec BNR nie może być uznane za naruszenie tajemnicy zawodowej, do której zachowania jest on zobowiązany przez prawo, nie mogą być też wobec niego z tego powodu wyciągane jakiegokolwiek konsekwencje⁷¹.

8. Sankcje za nieprzestrzeganie ustawy o I.F.N.

BNR jest uprawniony do stosowania wobec I.F.N. lub ich kadry zarządzającej, lub w zależności od przypadków członków rady nadzorczej lub dyrektorów, którzy naruszają przepisy ustawy lub aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy, niezbędnych środków w celu usunięcia naruszeń i ich przyczyn i/lub zastosowania sankcji⁷². W ramach wykonywania swoich obowiązków w zakresie monitoringu lub nadzoru, BNR może zastosować sankcje w przypadku stwierdzenia,

---

⁶⁹ Art. 55 u.i.f.n.

⁷⁰ Art. 56 u.i.f.n.

⁷¹ Art. 57 u.i.f.n.

⁷² Art. 58 u.i.f.n.

że I.F.N. i/lub jedna z osób wymienionych powyżej są winne: a) naruszenia przepisów niniejszej ustawy, przepisów wydanych przez BNR w celu jej wykonania lub przepisów BNR o których mowa w art. 21 i art. 31 ust. 1; b) dokonywania operacji bez realnego pokrycia; c) nieprzekazania, przekazania po terminie lub przekazania nieprawdziwych danych i informacji BNR; d) nieprzestrzegania środków ustanowionych przez BNR. W przypadkach wymienionych w lit. a) – d) BNR może zastosować następujące sankcje: a) przedstawić I.F.N. pisemne ostrzeżenie; b) nałożyć grzywnę na I.F.N. w rozmiarze od 0,01 do 0,5% minimalnego kapitału zakładowego; c) nałożyć grzywnę, w zależności od przypadku na członków rady nadzorczej lub dyrektorów, w wysokości od 1 do 6 wynagrodzeń netto, zgodnie z ich wysokością w miesiącu poprzedzającym datę ujawnienia naruszenia; d) czasowo zawiesić lub ograniczyć prawo do wykonywania jednej lub kilku aktywności; e) wykreślić z Rejestru, w którym były zarejestrowane I.F.N., co skutkuje pośrednio zakazem prowadzenia działalności kredytowej. Grzywny pobrane zgodnie z lit. b) i lit. c) stanowią dochód Skarbu Państwa. Postępowanie egzekucyjne w przypadku przewidzianych środków i sankcji są podejmowane przez Gubernatora lub Wicegubernatorów BNR, z wyjątkiem sankcji przewidzianej w lit. e), bowiem za jej wykonanie odpowiada Rada Administracyjna BNR. Ustawodawca ograniczył możliwość zastosowania sankcji wymienionych w lit. a) – e) temporalnie, mogą być one zastosowane w ciągu roku od dnia wykrycia naruszenia, jednak nie później niż trzy lata od jego daty. Jednocześnie jednak zastosowanie jednej z wymienionych sankcji nie powoduje wyłączenia – zależnie od przypadku – odpowiedzialności materialnej, cywilnej, administracyjnej lub karnej⁷³. Środki odwoławcze od sankcji nałożonych przez BNR są uregulowane w rozdziale IX "Środki odwoławcze", Tytuł III, Części I Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 99/2006 z późn. zm.⁷⁴. Do końca 2016 roku BNR wydał na podstawie tych przepisów 298 ostrzeżeń i nałożył 128 grzywien na I.N.F., które naruszały obowiązujące prawo.

Ustawodawca przewidział też, że prowadzenie zawodowo, bez spełnienia wymogów przewidzianych w ustawie działalności kredytowej określonej w art. 14 ust. 1 stanowi przestępstwo podlegające karze zgodnie z Kodeksem karnym (*Codului penal*).

---

⁷³ Art. 59 u.i.f.n.

⁷⁴ Art. 60 u.i.f.n.

Naruszenie przepisów art. 2 ust. 3 stanowi czyn zabroniony zagrożony karą grzywny lub pozbawieniem wolności od miesiąca do roku. W przypadku dokonania dwóch wymienionych powyżej czynów przez osobę prawną podlega ona karze grzywny od 5 000 do 20 000 lei rumuńskich⁷⁵.

---

⁷⁵ Art. 61 u.i.f.n.

III. Uwagi końcowe

Obserwować można wzrost usług finansowych świadczonych przez I.F.N. Jednocześnie strategia biznesowa I.N.F. w Rumunii oparta jest na udzielaniu krótkoterminowych usług kredytowych, które są skierowane przede wszystkim do tych segmentów społeczeństwa, które mają trudności w zarządzaniu swoimi bieżącymi zobowiązaniami płatniczymi. Osoby korzystające z usług kredytowych oferowanych przez I.F.N. bardzo często nie mają możliwości skorzystania z usług bankowych ze względu na brak zdolności kredytowej. Skierowanie oferowanych usług do tak sprofilowanej grupy jest cechą modelu kredytów krótkoterminowych, które są przeznaczone dla klientów o dochodach niższych od średnich. Powoduje to jednocześnie wyższy poziom ryzyka prowadzonej działalności dla wierzycieli, co wpływa na znacząco wyższe koszty kredytów jakiego wyżej określony – przecież niezamożny – segment społeczeństwa ponosi; pośrednio powoduje to też ryzyko dla stabilności finansowej ze względu na brak zabezpieczenia spłaty przez wierzycieli. Tym uzasadniana jest wyższa niż w sektorze bankowym, w którym kredyty przede wszystkim średnio- i długoterminowe są udzielane osobą posiadającym rzeczywistą zdolność kredytową i posiadają zabezpieczenie, Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (ADE). W związku z ubiegłorocznymi zmianami, BNR podał, że średnia kwota kredytu udzielanego przez I.F.N. wynosiła około 3 300 lei dla osoby fizycznej, podczas gdy średnia kwota kredytu bankowego dla osoby fizycznej wynosiła około 20 400 lei.

Zarówno wzrost udziału kredytów udzielanych przez I.F.N., jak też bardzo wysokie stopy procentowe wskazywały na prowadzenia działalności o wysokim ryzyku biznesowym. W 2017 r. (przed ostatnimi zmianami) po raz pierwszy od 2011 r. udział kredytów udzielanych przez I.F.N. przekroczył 10% i rósł. Obecnie w Rumunii udział I.F.N. w sumie udzielonych kredytów przekroczył 10,3% (marzec 2017 r.). Stanowiło to wzrost o 21,8 procenta w stosunku do marca 2015 r. W 2016 r. dynamika wzrostu kredytów udzielanych przez I.F.N. przekroczyła tempo wzrostu PKB, a dynamika wzrostu kredytów udzielanych przez banki była niższa niż wzrost PKB. Udział I.F.N. w kredytach dla przedsiębiorców osiągnął w marcu 15,6%, co stanowiło wzrost o 21% w stosunku do marca 2015 r., a w przypadku kredytów konsumpcyjnych

dla gospodarstw domowych w marcu 2017 r. wyniósł 5,3% co stanowiło wzrost o 25% w stosunku do marca 2015 r.

Ostatnie zmiany w Rumunii zostały przeprowadzone we wrześniu ubiegłego roku. Zmiany wprowadzone przez BNR miały na celu zapewnienie, że I.F.N. będą udzielać kredytów zgodnie z regułami ostrożnej i zdrowej praktyki, w celu utrzymania stabilności finansowej. BNR dokonał wówczas rekonfiguracji systemu nadzoru ostrożnościowego w celu jego zastosowania wobec I.F.N., tak by umożliwił on uwzględnianie ryzyka związanego z przedstawioną powyżej sytuacją na rynku oferowanych przez nie usług finansowych. Należy się spodziewać, że zmiany wprowadzone od 1 października 2017 r. ograniczą negatywne tendencje w tym segmencie rynku usług finansowych w Rumunii. Powinny się także przyczynić do poprawy sytuacji osób biedniejszych, które nie będą mogły wpaść w pułapkę zadłużenia sięgającą po produkty oferowane przez I.F.N.